

TYSNES KOMMUNE

ÅRSMELDING 2017

FOR KONTROLLUTVALET I

TYSNES KOMMUNE

1 **Føremål og oppgaver for kontrollutvalet**

Føremålet med kontrollutvalet sitt arbeid er å medverke til at det vert allmenn tillit til at kommunen sine oppgaver vert løyst på best mogleg måte, og i samsvar med gjeldande lover og forskrifter. I «Forskrift om kontrollutval i kommunar og fylkeskommunar» finn ein i kap. 3 «Alminnelige regler om kontrollutvalgets ansvar og oppgaver». I § 4 står det mellom anna:

«Kontrollutvalget skal føre det løpende tilsyn og kontroll med den kommunale forvaltningen på vegne av kommunestyret, herunder påse at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning.»

Opgåvenen til utvalet omfattar alt innanfor tilsyn og kontroll, både rekneskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll.

2 **Samansetjing av kontrollutvalet.**

Kontrollutvalet for perioden 2015 – 2019 er slik samansett :

Medlemmer :

1. Britt Sørensen Dalsgård, (Ap), leiar
2. Lorentz Lunde, (Krf), nestleiar
3. Patrick Russel Madsen (Ap)

4. Magne Ivar Fauskanger (Frp)
5. Kirsten Gunn Epland (H)

Varamedlemmer :

Vara for 1, 2 og 3:

1. Lars Enes, (Krf)
2. Lene Bergesen Kleppe, (Ap)
3. Inger Johanne Røssland (Ap)

Vara for 4 og 5:

1. Helge Hauge (Sp)
2. Linbjørg Lunde, (V)
3. Arne Onarheim, (H)

I følgje lova skal minst ein av medlemmane i kontrollutvalet og vera medlem av kommunestyret. Patrick Russel Madsen er kommunestyremedlem.

3 **Om verksemda til kontrollutvalet i 2017**

- Kontrollutvalet hadde 4 møter i 2017, og handsama 34 saker.
- Ordførar har møterett i kontrollutvalet og har møtt på nokre av møta.
- Rådmann og andre tilsette i kommunen har møtt for å informera til kontrollutvalet, når dei har vorte innkalla.
- Revisjonen har og møtt på møta i kontrollutvalet.
- Kontrollutvalet har fått tilgang til den informasjonen det vart bede om.

4 **Sekretariatsordninga**

I kommunelova § 77 pk.10 står det at kommunestyret skal sørgja for sekretærbistand til kontrollutvalet. Sekretærfunksjonen kan ikkje leggast til kommunen sin administrasjon.

Utdrag frå § 20 i Forskrift om kontrollutvalg - «Kommunestyret skal sørge for at kontrollutvalget har sekretærbistand som til enhver tid tilfredstiller utvalgets behov. Sekretariatet skal påse at de saker som behandles av kontrollutvalget er forsvarlig utredet og et utvalgets vedtak blir iverksatt. Sekretariatet skal være uavhengig av kommunens administrasjon og av den eller de som utfører revisjon for kommunen. Sekretariatsfunksjonen kan ikke legges til kommunens administrasjon.»

Sekretariat for kontrollutvalet i Hordaland fylkeskommune utfører sekretariatstenesta for kontrollutvalet i Tysnes kommune. Kari Nygard har utført sekretæroppgåver på kontrollutvalsmøta.

Sekretariat for kontrollutvalet i Hordaland fylkeskommune er også sekretariat for kontrollutvalet i fylkeskommunen, samt kontrollutvala i desse kommunane: Tysnes, Stord, Kvinnherad, Bømlo, Fitjar, Ulvik, Eidfjord, Kvam, Ullensvang, Odda, Voss, Fusa, Øygarden, Sund, Samnanger, Askøy og Vaksdal. Frå 2017 av utfører sekretariatet også sekretariatstenester for kontrollutvalet i Bergen Kirkelige Fellesråd.

Ny avtale om sekretariatstenester for kontrollutvalet i Tysnes kommune blei vedteke av kommunestyret, etter tilråding frå kontrollutvalet, i møte 08.11.16. Avtale gjeld frå 01.01.2017 til 31.07.2020, med opsjon på ytterlegare 2 år.

5 **Revisjonstenesta**

Kontrollutvalet skal på vegne av kommunestyret ha tilsyn med den kommunale forvaltninga. Utvalet må halda seg orientert om kva saker revisjonen arbeider med og føra tilsyn med at revisjonsarbeidet er å jour og føregår i samsvar med forskrift og vedtak.

Deloitte AS er revisor for Tysnes kommune. Noverande avtale gjeld fram til og med 30.06.2020. Deloitte har lagt fram revisjonsmelding, slik kravet er, samt rapportar og annan informasjon om revisjonen sitt arbeid.

På grunnlag av revisjonen sine rapportar, rekneskapsplan og annan informasjon, har utvalet ført tilsyn med at forvaltninga er i samsvar med gjeldande lover, forskrifter og vedtak. Utvalet skal vidare i samarbeid med revisjonen gjennomføra ei systematisk vurdering av bruk og forvaltning av dei kommunale midlar, med utgangspunkt i oppgåver, ressursbruk og oppnådde resultat (forvaltningsrevisjon).

Til dagleg er det den valde revisor som utfører tilsynet og kontrollen mot kommunen, men kontrollutvalet har eit eige ansvar med å sjå til at arbeidet vert tilfredstillande utført. Kommunelova stiller krav om at utvalet sjølv må visa ei aktiv haldning. For å få utført det arbeid utvalet er pålagt, er ein avhengig av god kommunikasjon med kommunestyret, administrasjonen i kommunen og revisor. Samarbeidet har vore godt med dei aktuelle aktørar. Ansvarleg revisor har vore partner i Deloitte Bjarne Ryland, som i tråd med regelverket har lagt fram eigenvurdering for at Deloitte er uavhengig i høve til Tysnes kommune. Erlend Haug har vore kontaktperson hjå Deloitte når det gjeld arbeid med rekneskapsrevisjon, og er den som har møtt i slike saker i kontrollutvalet.

6 **Arbeid med forvaltningsrevisjon.**

Plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016 – 2020

Forskrift om kontrollutval i kommunar og fylkeskommunar § 10 om Plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon lyd slik:

”Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Planen vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv som kan delegere til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden. Planen skal baseres på en overordnet analyse av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for forvaltningsrevisjon på de ulike sektorer og virksomheter.”

Plan for forvaltningsrevisjon vart vedteken, med nokre endringar i rekkefølge på prioriterte prosjekt, i kommunestyremøte 13.12.2016.

6.1 **Gjennomførte forvaltningsrevisjonsprosjekt i 2017.**

Forvaltningsrevisjon er eit verktøy som kommunestyret og kontrollutvalet skal nytta for å sikre at kommunen på best mogleg måte tek omsyn til innbyggjarane sine behov og rettar.. Forvaltningsrevisjon er ein av dei pålagde oppgåvene til kontrollutvalet. I forskrift for kontrollutval står det at «*Kontrollutvalget skal påse at kommunens eller fylkeskommunens virksomhet årlig blir gjenstand for forvaltningsrevisjon.*»

Det er ikkje utført prosjekt innan forvaltningsrevisjon i 2017. Bakgrunn for at kontrollutvalet ikkje har kunna gjennomføra ei av dei viktigaste, pålagde oppgåvene sine, er at kommunestyret vedtok å ikkje løyva midlar til slikt arbeid i 2017.

6.2 **Oppfølging av tidlegare gjennomførte forvaltningsrevisjonsprosjekt. Forvaltningsrevisjon av plan- og byggesaker i Tysnes kommune.**

I 2015 vart det gjennomført forvaltningsrevisjon av tenestområdet plan- og byggesaker i Tysnes kommune. Føremålet med forvaltningsrevisjonen skulle vera å vurdere om Tysnes kommune har gode system og rutinar knytt til sakshandsaming innan plan- og byggesaksområdet, og om kommunen gir god informasjon og rettleiing til søkerar i plan- og byggesaker.

Rapport etter arbeidet vart lagt fram i kontrollutvalet 18.02.2016, og det vart gjort slik innstilling til kommunestyret:

- «A. Kommunestyret ber rådmann om å syta for at følgjande tiltak vert sett i verk:
1. Oppdaterer administrativt delegasjonsreglement slik at det blir vist til siste versjon av plan- og bygningslova.
  2. Vurderer å opplyse søkjarar tidleg om at det kan bli aktuelt for kommunen å etterspørje dokumentasjon knytt til byggjesøknadar fleire gongar.
  3. Gjennomfører systematiske risikovurderingar av arbeidsprosessane innanfor plan- og byggesakshandsaminga og set i verk tiltak for å redusere eventuell uønskt risiko.
  4. Sikrar at det blir utarbeidd felles rutinar, malar og sjekklister til bruk i plan- og byggesakshandsaminga.
  5. Sikrar at rutinar og arbeidsprosessar i plan- og byggesaksarbeidet blir jamleg evaluert.
  6. Utbetrar nettsidene slik at informasjon om plan- og byggesaker blir lett å finne fram til for innbygarane.
  7. Sikrar at lovpålagte fristar for handsaming av plan- og byggesaker, inkludert klagesaker, alltid blir etterlevd.
  8. Sikrar at det blir mogleg å ta ut relevant statistikk frå sakshandsamingssystemet som gjev rask og sikker oversikt over sakshandsamingstid.
  9. Vurderer å utarbeide dokument som omtalar kven som har ansvar for kva oppgåver knytt til innkrevjing av gebyr og som tydeleggjer når ulike gebyr skal krevjast inn.
  10. Sikrar at det blir gitt reduksjon i gebyr i plansaker der frist for 1. gangshandsaming er overskride.
  11. Sikrar at gebyrregulativet sine føresegner om gebyrreduksjon i samband med handsaming av private plansaker, samsvarar med føresegner om gebyrreduksjon i forskrift om tidsfristar.

B. Kommunestyret ber rådmann om at det vert laga ein handlingsplan som syner kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingar i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk, og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga. Kommunestyret ber om at slik handlingsplan vert lagt fram innan 01.09.2016.»

Kommunestyret gjorde samrøystes vedtak i møte 26.04.16, som var i tråd med innstillinga frå kontrollutvalet. Vidare har kontrollutvalet fått informasjon om arbeid med oppfølging av dei punkta som var påpeika etter forvaltningsrevisjonen både i 2016 og i 2017. I orienteringssak til møte 14.11.17., står følgjande i protokollen:

«Handsaming i møtet:

Rådmann Steinar Dalland og Ingrid Tysnes Stue frå eining for forvaltning orienterte om arbeid med oppfølging av forvaltningsrevisjon plan- og byggesak. Det blei informert om dei systema og rutinane ein nå har teke i bruk i byggesakshandsaminga, bl. a. E-byggesak. Nokre punkt som er tilrådd etter forvaltningsrevisjonen er ikkje sett i verk ennå. Bakgrunn for utsetjinga er at før ein får på plass eit oppdatert system for internkontroll, bør funksjonar og arbeidsprosessar bli meir samordna og tilpassa til mellom anna regelverk og offentlege malar. Kontrollutvalet konkluderte med at ein vil be om ei ny orientering om dette tenesteområdet på slutten av første halvår 2018. Vedtak i saka var samrøystes.

Vedtak:

1. Kontrollutvalet ser positivt på det arbeidet som er gjort i samband med oppfølging av tiltak i samband med forvaltningrevisjon av plan- og byggesaker.
2. Kontrollutvalet ber om orienteringssak med ny status på slutten av første halvår 2018.!

Kontrollutvalet vil såleis etterspørja orientering om arbeid med oppfølging etter denne forvaltningsrevisjonen også i 2018.

Forvaltningsrevisjon av Tilpassa opplæring og spesialundervisning i grunnskulen.

I 2013 vart forvaltningsrevisjon av «Tilpassa opplæring og spesialundervisning i grunnskulen» gjennomført. I etterkant av denne forvaltningsrevisjonen utarbeidde Tysnes kommune i 2014 «Plan for tilpassa opplæring, spesialundervisning og spesialpedagogisk hjelp». I arbeidet med planen blei, mellom anna, tilrådingar som kom fram i forvaltningsrevisjonen nytta. Kontrollutvalet har fått informasjon og gjennomgang av innhaldet i planen. Seinast i møte 14.11.17 var dette orienteringssak til kontrollutvalet sitt møte. Møteprotokollen viser at kontrollutvalet nå seier seg nøgd med oppfølgingsarbeidet:

«Oppvekstsjef Aud Kaldefoss orienterte om status på oppfølgingsarbeidet etter denne forvaltningsrevisjonen. Plan for tilpassa opplæring, spesialundervisning og spesialpedagogisk hjelp er teke i bruk i skulane. Dei tilrådingane som kom fram i forvaltningsrevisjonen er følgde opp. Det er også utarbeidd eit styringsdokument for oppvekst, som er vedteke i kommunestyret 13.06.17. Kontrollutvalet konkluderte med at ein nå seier seg nøgd med oppfølgingsarbeidet etter forvaltningsrevisjonen.

Vedtak:

Kontrollutvalet seier seg nøgd med det som kjem fram i tilbakemeldinga frå rådmann når det gjeld tiltak som er sett i verk etter forvaltningsrevisjon av tilpassa opplæring og spesialundervisning i grunnskulen, og ser saka om denne forvaltningsrevisjonen som avslutta.»

7 Arbeid med selskapskontroll

Forskrift om kontrollutval i kommunar og fylkeskommunar § 13 Selskapskontroll lyd slik:

"Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m. Kontrollutvalget skal minst én gang i valperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av selskapskontroll. Planen skal baseres på en overordnet analyse av kommunens eller fylkekommunens eierskap ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for selskapskontroll på de ulike sektorer og med de ulike selskapene. Planen skal vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv som kan delegerer til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden.»

Planen for selskapskontroll vart vedteken i kommunestyremøte 13.12.2016.

7.1 Gjennomførte selskapskontrollar, oppfølgingsarbeid og bedriftsbesøk.

Kontrollutvalet har ikkje gjennomført selskapskontroll eller bedriftsbesøk i 2017 i nokon av dei selskap som kommunen har eigarskap i.

7.2 Eigarskapsmelding for Tysnes kommune 2013 - 2015

Eigarskapsmeldinga vart vedteke i kommunestyret 18.06.13. Arbeidet med denne meldinga er med på å gje eit godt grunnlag for å utøva eigarskapen som kommunen har på ein tilfredstillande måte. Kontrollutvalet vil halda seg orientert om arbeidet med å følgja opp eigarskapsmelding for Tysnes kommune vidare framover.

8 Forum for kontroll og tilsyn (FKT)

FKT er ein landsomfattande organisasjon som har som oppgåve å vera møte- og kompetanseplass for kontrollutvala og deira sekretariat. Kontrollutvalet i Tysnes kommune er medlem i FKT.

9 Opplæring

Kontrollutvalet har arrangert kurs i regi av Deloitte Ein kursdag pr. år inngår i fastprisavtalen med revisor. Det vart arrangert kurs med tema «Offentlege anskaffingar og innkjøp» i samband med kommunestyremøte / kontrollutvalsmøte 14.11.17.

10 Tysnes kommune si heimeside og bruk av elektronisk møteinnkalling.

Tysnes kommune har arbeidd med tilrettelegging og tilpassing av ny heimeside dei siste par åra. Kontrollutvalet har fått informasjon om arbeidet undervegs, og har kome med innspel til organisering og innhald, særleg vedr. utforming av opplysningar som gjeld kontrollutvalet.

Kontrollutvalet, til liks med dei andre politiske utvala i Tysnes kommune, brukar lese Brett på møta, og får innkalling til møter elektronisk. For å nytta denne arbeidsmåten i politiske utval er

det ein føresetnad at heimesida er godt tilrettelagt, og at innkallingar og protokollar vert lagt ut her etter kvart. Dette har kome godt på plass, og kontrollutvalet ønskjer at arbeid med tilrettelegging av opplysningar på heimesida vert vidareført.

- 11** **Arbeid med rekneskapsrevisjon og den økonomiske situasjonen i Tysnes kommune.**
Kontrollutvalet gav sin uttale til Tysnes kommune sin årsrekneskap for 2016 i møte 04.05.17.

Oppsummering/tilrådingar frå kontrollutvalet:

- Kontrollutvalet merkar seg at det økonomiske driftsresultatet for 2016 er tilfredstillande, og ligg på same nivå som gjennomsnittet i landet, og ligg over TBU sine tilrådingar.
- Kontrollutvalet vil og peika på at kommunen har eit tilfredstillande nivå i 2016 på disposisjonsfond, men at kommunen ligg noko høgt når det gjeld lånegjeld.
- Kontrollutvalet vil presisera at tilrådingar frå revisor i revisjonsrapport nr. 5 må følgjast opp.
- Utvalet har ellers ingen ting å merka til måten rekneskap og årsmelding for Tysnes kommune for 2016 er lagt fram på.

- 12** **Tilsyn frå Fylkesmannen.**

Når til dømes Fylkesmannen gjennomfører tilsyn i kommunane, vert det utarbeida rapport etter tilsynet, som vert sendt til kommunen. I rapportar etter slik gjennomgang av tenesteområde, gjev Fylkesmannen tilråding, melding eller pålegg til kommunen om kva som bør følgjast opp innanfor saksfeltet. Når påpeikingane er følgd opp og utført på ein tilfredstillande måte, sender Fylkesmannen melding om at tilsynssaka er avslutta. Kontrollutvalet ser det som ei av sine oppgåver å følgja med i slike tilsynssaker.

Følgjande tilsyn er gjennomført i Tysnes kommune i 2017:

- Tilsyn – rett til gratis grunnskuleopplæring – opplæringslova
- Tilsyn etter barnehagelova – tilrettelagt tilbod til barn med nedsett funksjonsevne
- Postalt tilsyn – arbeidstilsynet - brann og risiko i handsaming av kreftfarlege stoff
- Tilsyn av byggherreforskrifta – Tysnes omsorgssenter – arbeidstilsynet
- Eit tilsyn på klientnivå i barnevern

Kontrollutvalet har fått seg førelagt rapport etter nokre av desse tilsyna.

- 13** **Andre saker / orienteringssaker i kontrollutvalet i 2017.**

- Kontrollrapport og årsmelding vedr. skatteoppkrevjarfunksjonen for Tysnes kommune
- Orientering om etikkarbeid i Tysnes kommune.
- Årsmelding for kontrollutvalet for 2016
- Budsjettframlegg for kontrollutvalet sitt ansvarsområde, og
- Budsjettstatus for KUV-budsjett, undervegs i året
- Tertialrapportar for kommunerekneskapen
- Finansforvaltningsrapportar
- Orientering om organisering og tilrettelegging av PPT-tenester i Tysnes kommune
- Orientering om inngått samarbeidsavtale med Bergen Barnevern.
- Meldingar om innkallingar til representantskapsmøter / generalforsamlingar til selskap der kommunen har eigarinteresser
- Utvalet har og som faste punkt på saklista – referatsaker og gjennomgang av møteprotokollar frå kommunestyret, formannskapet og hovudutvala.

Tysnes 06.02.2018

Britt Sørensen Dalsgård
leiar i kontrollutvalet